

Olwaandiko lwa kábili lwa Paulo aha Bakorinto Obweébeembezi

Olwaandiko óolu lukaandikwa na Paulo, entumwa ya Yeézu Kristu. Olwaandiko óolu no olwaandiko lwa kábili aha beekiliza be ekelezia éezo ekaba eli omu muzihwa gwa Korinto. Paulo niwe akabaanzisa ekelezia ezo.

Echihika cha Paulo kwaandika olwaandiko óolu, chikaba chilikwoólekeelela abeekiliza ba Korinto áago balikweendelwa bakole omu kwiikiliza kwáabo. Naabaandikila nka nikwo babe méeso habwa abeégesa abe ebisuba áabo abatebeeliize omu kelezia omu bweeseléke no óobu ni-boolekeelela amagaambo ge ebisuba. Abeégesa abo bakaba nibagaámba nka nikwo Paulo ti ntumwa ya amazima yo mwa Kristu. Bakaba nibeekola nka nikwo, boónyini obu nibo entumwa enkúlu zo mwa Kristu. Ha bwéecho Paulo naayetoonganila nka nikwo weényini ne entumwa ya amazima, káandi nka nikwo ayina obuzizi kuluga ahali Kristu. Naakola aátyo habwo omuháanda gwo kubasoomboolela Abakorinto nka nikwo omu bulemwa nimwo amagala ga Múungu gabonwa. Káandi naagaambila Abakorinto akazeendele ko kubazuna habwa abeekiliza ba Yeruzaléemu.

Empola

¹ Olwaandiko óolu naálwaandika ínye Paulo, ndi hamo no omwiikiliza muzeenzi wéetu Timoteo.

Ínye Paulo ndi entumwa ya Kristu Yeézu habwo okweenda kwa Múungu. Nitubaandikila ímwe áabo muli omu kelezia ya Múungu omu muzihwa gwa Korinto, hamo na abatakatiífu* bóona abali Akaya.

² Embabazi no obuhóolo kuluga ahali Múungu Isíichwe, na aha Mukáma Yeézu Kristu, bibe hamo neemwe.

Múungu atwiihucha omu byaágalazo

³ Akuzibwe Múungu, Íise wo Omukáma wéetu Yeézu Kristu, Isíichwe owe echiganyizi, káandi niwe Múungu óogwo atwiihucha omuli góona.

⁴ Weényini atwiihucha omu byaágalazo byéetu byóona, kuba tubone neechwe kubeehucha abáandi abali omu byaágalazo bye engaanda bunaanka bunaanka, nko óokwo íichwe tulikwiihuchwa na Múungu.

⁵ Nko óokwo tulikuguma kwiinaankula ebyaágalalo habwa Kristu, bityo nyini Múungu naaguma kutwiihucha kulabila ahali Kristu.

⁶ Obuchilo nitwaagalala, nitwaagalala habwa akeehucho káanyu no obuchuúnguzi bwáanyu. Káandi, obuchilo íichwe nitwiihuchwa, niho neemwe mulikwiinaankula akeehucho. Akeehucho áako nikabaleetelela kweégumisiliza omu byaágalazo éebyo nyini éebyo neechwe tulikwaágalala.

⁷ Obweésige bwéetu hali ímwe ni buháango, habwo kuba nitusoomboókelwa nka nikwo, nko

* **1:1 1:1 Abatakatiífu:** Habwo obusoomboozi bwooli osome Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.

óokwo mulikwaágalala nkeechwe, nikwo mulikusemelezwa nkeechwe.

⁸ Beekiliza bazeenzi béetu, nitweénda musoomboókelwe óokwo twayaágalele omuli Asia.[†] Tukabona ebyaágalazo éebyo ebisaagiliize, tukalemelelwa, twaáhicha kuteékuza nka nikwo tukaáfwiile.

⁹ Mazima tukehulila nka abaantu áabo baabeele bachwaaziikilwe kwítwa. Náho echigaambo echo chikabaho, kuba tutaákweesiga amagala géetu, náho tumweésige Múungu óogwo azoola abáfwiile.

¹⁰ Weényini niwe ayaátuchuúngwiile obuchilo tukaba tuli aha ntaambala mpaango yo kufwa, mále alaátuchuúngula káandi. Íchwé nitumutegeza weényini nka nikwo aláaba naakola aátyo obuchilo bwóona.

¹¹ Nóobu ímwe, nimutuhwéela omu kutusabila ahali Múungu. Weényini naahulila okusaba kwéenyu no kutufuuha íchwé. Niho abaantu béenzi balaámusiima Múungu ha bwéetu.

Paulo naayósa oluzeendo lwo kuzeenda Korinto

¹² Mbwéenu, íchwé nitweekuza aha chigaambo chimo. Emiganya yéetu neetusiínza nka nikwo tulikutúula omu bugololoke no omu obweésigwa óobwo obulikuluga ahali Múungu. Titulebeembe-lilwe na amasala go obumuuntu, náho habwe embabazi ya Múungu. Nikwo tulikutúula omu nsi ezi, na muno aha bwiimanye omuli íchwé neemwe.

[†] **1:8 1:8 Asia:** Éechi chikaba chili echaalo omu butégeki bwa Abarúumi, ebilo éebi nicheétwa Buturuki.

13-14 Titukubaandikila aha mibéelo, náho nitubaandikila áago mulikuhicha kugasoma no kugasoombookelwa kuzima. Náho obu nimutusoombbookelwa kache kwoónka, niintegeza nka nikwo ahaleéza mulaátusoombbookelwa kuzima bwooli niho muhiche kweésiingiza ha bwéetu, nko óokwo neechwe tuliisiingiza hali ímwe hali éecho echo chilo cho kusuba Omukáma wéetu Yeézu.

15 Nkaba nnyina obweétegeeleza bwa amagaambo ago, ne ezo niyo ensoonga nkaba niinyeénda kuhika hali ímwe okwo ha kubaanza, kuba mubóne omugisa gwo kuyeélelwa neenye entúlo ibili.

16 Nkeenda kulabila hali ímwe okwo, obuchilo bwo kuzeenda Makedonia, na káandi obuchilo bwo kusuba kuluga Makedonia, kuba mubóne kuúmpweela aha luzeendo lwaanze lwo kuzeenda Yudea.

17 Ngási, nimuteekuza nka nikwo nkóosa oluzeendo lwaanze lwo kusuba hali ímwe, habwo kuba tiinyina obweétegeeleza? Nali nimuteekuza nka nikwo niinyebeembelelwa ne engoonzi zaanze, nibyo bilikuunkola ngaámbe, “Éego” omwáanya gúmo, na ahonyini káandi ngaámbe, “Mmahi”?

18 Náho obu, nko óokwo Múungu ali omweésigwa, amagaambo áago twaábasoomboóliile tugalabeele go omuuntu kugaamba, “Éego” omwáanya gúmo, na ahonyini káandi kugaamba, “Mmahi.”

19 Niingaámbe iíntyó, habwo kuba Yeézu Kristu,

Mutábani wa Múungu, ‡ óogwo ínye, na Silwaano, § na Timoteo tukamwoólekeelela hali ímwe, akaba atali omuuntu wo kugaamba “Éego” omwáanya gúmo, na ahaleéza káandi kugaamba “Mmahi.” Náho hali weényini obuchilo bwóona no kugaamba aáti, “Éego.”

²⁰ Nikwo bili, habwo kuba góona áago Múungu akalagana, gaáhikilizwe kulabila hali Yeézu Kristu. Na habwe ensoonga yaáho nka nikwo nitugaamba, “Amina,”* habwo kumukúza Múungu.

²¹ Mbwéenu, Múungu ayaatutoolize niwe alikutugumisa íchwé neemwe omu kukwaátana na Kristu.

²² Múungu niwe atuteelileho oluméeneko kumanyisa nka nikwo íchwé tuli abaantu boómwe, habwo kutuha Omwooyo Mutakatíifu omu miganya yéetu, abone kuba omusiimbo gwa byóona ebyo Múungu alaatuha.

²³ Múungu na asiínze nka nikwo áago ndikugaamba na amazima! Tiíndasubile hali ímwe óokwo Korinto, habwo kuba tiíndeenzile musáase omu miganya yáanyu.

²⁴ Tikwo kugaamba íchwé nitweénda kubalagila áago mulikweendelwa kweékomya omu kwiikiliza, habwo kuba mwaágumile omu kwiikiliza. Náho, íchwé tuli abahálila hamo neemwe, habwa

‡ **1:19 1:19 Mutábani wa Múungu:** Habwo obusoombooji bwooli osome *Obusoombooji habwa Amagaambo Agagumile.*

§ **1:19 1:19 Silwaano:** Omu chitabu cha Amakúlu ge Entumwa naayétwa *Sila.*

* **1:20 1:20 Amina:** Echigaambo éechi ne Echihebrania ensoonga yaáho no kwiikiliza nka nikwo áago agaágaambwa na aga mazima. **1:22 1:22** Osome 2 Abakorinto 5:5; Abaefeso 1:14.

amanulilwa gáanyu.

2

¹ Ha bwéecho, nkalamula nka nikwo, ni kuzima ntaákusuba káandi hali ímwe, kuba ntaákubaleetelela kuzululukilwa káandi.

² Nkalamula íintyo, habwo kuba nkeenye kanaakubaleetelela ímwe muzululukilwe, táliho óogwo alaánkola ínye nnulilwe, náho ímwe mweénka áabo naázululucha!

³ Ezo niyo ensoonga nkabaándikila omu olwaandiko olwo* nka nikwo tiínkwiiiza hali ímwe, ntaákwiiiza nkazululuchibwa neemwe, abo nibo mulikweendelwa kuúnnuliza. Nnyina obweésige nka nikwo ínye kiíndaánulilwa, neemwe mwéena nyini nimunulilwa.

⁴ Nkabaándikila olwaandiko olwo aha ntíimba mpáango no kuchuúndagulwa omu muganya gwaanze, mále aha maziga méenzi. Echihika chaanze tichilabeele nka nikwo muzooelwe, náho nkaba niinyeénda musoomboókelwe óokwo ndikubéenda bwooli.

Echiganyizi aha muzilwa

⁵ Mbweenu, omuuntu óogwo amuzululukize muzeenziwe, taánzululuchize ínye nyeénka, náho habwa akeebalilile bunaanka abazululukize neemwe mwéena. Niingaamba “omu kabalilile bunaanka,” habwo kuba tiínkweenda kuhaángusha amagaambo bwooli.

* **2:3 2:3 Olwaandiko olwo:** Paulo akóosa oluzeendo lwoómwe lwa kábili lwo okuza Makedonia yaalamula kubaándikila olwaandiko kuba atakuzololochibwa nábo káandi.

⁶ Omuchwaáziiko óogwo omuuntu ogwo akabonesa kuluga omuli béenzi báanyu, nigu-muhika.

⁷ Obu nimweendelwa mumuganyile no kumwiihucha omuuntu ogwo, kuba ataákwiiza kuzuzabalilwa bwooli, kuhicha kufwa omuganya.

⁸ Ha bwéecho, niimbatoózela mumwoóleke nkokwo nimumweénda.

⁹ Ensoonga eéndi éezo ekaankola kubaándikila olwaandiko olwo, ekaba eli okubaleenga, mbone kusoombookelwa kamulaaba nimukoondoókela omuli góona.

¹⁰ Kamulikumuganyila omuuntu weéna wéena aha chigaambo choóna chóona, neenye hanu níimba naámuganyila. Na kahalikuba heena echigaambo choóna chóona éecho ndikweendelwa kuganyila, naámazile kuganyila omu méeso ga Kristu† habwo omugaso gwáanyu,

¹¹ kuba Isitáani‡ litaákwiiza kubonesa omwáanya gwo kutusiinga, habwo kuba nitusoomboókelwa kuzima entaahililo zaályo.

Paulo omu muzihwa gwa Turoa

¹² Mbwéenu, obuchilo bu naáziileyo omu muzihwa gwa Turoa kwoólekeelela Empola Nzima habwa Kristu, nkasaanga Omukáma yaánciinguliileyo okwo omulyáango gwo kukola omulimo gwoómwe.

† **2:10 2:10 Naámazile kuganyila omu méeso ga Kristu:** Ensoonga yo kuganyila omu méeso ga Kristu no kusohoza echiganyizi cha amazima echitéena katokoozi. ‡ **2:11 2:11 Isitáani:** Habwo obusoombooji bwooli osome *Obusoombooji habwa Ama-gambo Agagumile.*

13 Náho nkaba ntéena obuhóolo omu muganya gwaanze, habwo kuba tiíndamusaangileyo okwo Tito, § omwiikiliza muzeenzi wéetu. Ha bwéecho, nkabalaga abaantu bo okwo, naálugáyo kuzeenda Makedonia.

Kwaátula obusíngi bwa Kristu

14 Náho nitumusiíma Múungu, aha kuba obuchilo bwóona naatweebeembelela omu musoóloongo gwo kusuungiila obusíngi bwa Kristu.* Káandi naatukola íchwé kusuugaanisa obumanyi bwe empola habwa Kristu buli haantu, nko óokwo omulaango gulikusaámbaalila hóona.

15 Nikwo bili, habwo kuba íchwé ni nke emizeeze nduunzi éezo Kristu alikumusoholeza Múungu. Emizeeze ezo neebahikila abaantu bóona, áabo abalikuchuúngulwa na áabo abalikutumaanga.

16 Ahali áabo abalikutumaanga, obunuunki obwo ni bubi, nibuleéta olufu. Náho ahali áabo abalikuchuúngulwa, okunuunkilila okwo ni kuluunzi, nikuleéta obulami. Mbweénu, noóha

§ 2:13 2:13 *Náho nkaba ntéena obuhóolo omu muganya gwaanze, habwo kuba tiíndamusaangileyo okwo Tito:*

Paulo akazila okugumwa gumwa omu muganya gwoómwe habwo kuba Tito akeelilwa kwiiza no kuléeta empola habwa Abakorinto ha bwéecho Paulo yaáteeukuza nka nikwo Tito yaakáaba yaáhi kwa ne entaambala.

* 2:14 2:14 Kwiingana no obuteéka bwa Abarúumi, obuchilo ensuli yaásubile kuluga omu ichúmu habwo obusíngi, omusoóloongo gukaba níguhiingula omu maboma. Aha musoóloongo bakaba baliho abaselikale abasíngi hamo na áabo abaselikale emaanzi ba ababisa, áabo bakakwáatwa enkwáate. Áabo bakeébeembela omu musoóloongo, bali omu kusekelelwa no okuzúmwa. Omu musoóloongo ogwo bakaba nibooteza bwooli obubáani habwa bamúungu báabo.

óogwo ayaakuhicha kukola ogwo mulimo gwo obuhalila?

¹⁷ Íichwe tituli nka abaantu abáandi béenzi áabo abalikukolesa echigaambo cha Múungu isúluza, kuba babone omugaso. Náho íichwe, habwo obuzizi bwa Kristu, nitulaánga echigaambo cha Múungu ha bweésigwa bwóona omu méeso ga Múungu, habwo kuba weényini niwe akatusiindika.

3

Abahálila be endagano eénsha

¹ Ngási, nimuteekuza nkokwo nitubaanza káandi kweésiingiza hali íimwe? Mmahi, íichwe tituli nka abaantu abáandi áabo abalikubaleétela olwaandiko lwo obumanyiso hali íimwe, nali kusaba kuluga hali íimwe olwaandiko lwo kumanyisa aha baantu abáandi.

² Íimwe níimwe olwaandiko olulikutumanyisa. Lwaandikilwe aha miganya yéetu, na abaantu bóona nibahicha kulusoombookelwa no kulusoma.

³ Nimwooleka butúnu nka nikwo íimwe níimwe olwaandiko lwa Kristu, óolwo olulikwoóleka ebiluga nnyúma bye emilimo eéyo twaákozile hali íimwe. Olwaandiko olwo tilulaandikilwe na akateébwa* no obwíno, náho lwaandikilwe no Omwooyo gwa Múungu óogwo ali omulame. Káandi tilulaandikilwe aha mbaáho za amabáale, náho lwaandikilwe omu miganya ya abaantu.

* **3:3 3:3 Akateébwa:** Ensoonga ne ekaláamu. **3:3 3:3** Osome Okuluga 24:12; 31:18; Yeremia 31:33.

4 Nitugaámba ago, habwo kuba twiine obweésige obwo ahali Múungu omu kulabila ahali Kristu.

5 Ti nka nikwo nituteekuza nkokwo nituhicha kukola choóna chóona habwo obuhicha bwéetu íichwe nyini, náho obuhicha bwéetu bwóona buluga ahali Múungu.

6 Weényini niwe akatuha obuhicha bwo kuba abaheéleza be endagano yoómwe éénsha. Endagano† ezo tekuléetwa ne ebilagilo éébyo bikaandikwa, náho neelugííla omu Mwooyo Mutakatíifu, habwo kuba ebilagilo nibileéta olufu, náho Omwooyo Mutakatíifu niguleéta obulami.

Ikuzo lye endagano éénsha

7 Ebilagilo éébyo bikaandikwa aha mbaáho za amabáale, bikaléeta olufu. Náho bikeeza omu ikuzo éelyo elilikweengelela, bityo Abaiziraeli baásiingwa kumuleeba Musa‡ omu buso, no obu kágwaahiingwiile omwáanya muche kwoónka obweengelezi óobwo bukahweélekelela. Mbwéenu kábilaaba ikola lye ebilagilo éébyo ebilikuléeta olufu bikeeza ni ikuzo nke éelyo,

8 ngási obu ikola lyo Omwooyo Mutakatíifu tilikuba ni ikuzo lyo obusáago?

9 Káandi, nki ikola éelyo elilikukola abaantu kuchwaáziikwa liina ikuzo, ikola éelyo elilikukola abaantu kuba abagoloke omu méeso ga Múungu niliba ni ikuzo liháango kusaaga!

3:6 3:6 Osome Yeremia 31:31-34. † **3:6 3:6 Endagano:** Habwo obusoombooji bwooli osome *Obusoombooji habwa Amagaambo Agagumile.* ‡ **3:7 3:7 Musa:** Habwo obusoombooji bwooli osome *Obusoombooji habwa Amagaambo Agagumile.* **3:7 3:7** Osome Okuluga 34:29-30.

¹⁰ Ha bwéecho, éelyo ikuzo lye endagano ya kala ni liche, kwiingana ni ikuzo lye endagano eénsha, éelyo lili liháango kusaaga.

¹¹ Kachilaaba éecho echihweelekelele aha mwáanya muche kwoónka chikaba chiina ikuzo, éecho chililama obucha no obuchiile chiina ikuzo obusáago.

¹² Mbwéenu, habwo kuba echo nicho obweésige bwéetu, nitukola omu bugimi.

¹³ Íichwe titukukola nka Musa, óogwo akeesweeka obuso ne echitaambaala, kuba Abaiziraeli bataleeba óokwo obweengelezi bubaba nibuhweelekelela.

¹⁴ Náho Abaiziraeli bakalemeeza emiganya yáabo. Kuhicha háti obu balikusoma Endagano ya Kala, nibalemwa kusoombookelwa amazima, nibaba nkoóti bagubikilwe ne echo chitaambaala. Echitaambaala echo chicháali tichikeehilwého, habwo kuba chiihibwaho kwoónka, obuchilo omuuntu naamwiikiliza Kristu.

¹⁵ Na amazima, kuhicha leélo, obuchilo balikusoma ebitabu bye ebligilo bya Musa, echo chitaambaala chisweekelela emiganya yáabo, bataákusoombookelwa amazima.

¹⁶ Náho obuchilo bwoóna bwóona kabaliku-muhiindukila Omukáma, Omukáma naachibeehaho echo chitaambaala.

¹⁷ Obu, Omukáma niwe Omwooyo, na áaho Omwooyo gwo Omukáma guli, niho obweéyagaaluzi buli.

¹⁸ Mbwéenu, íichwe twéena áabo tutasweekeliilwe obuso bwéetu, nitwooleka ikuzo lyo Omukáma nko óokwo ilole lyoolekáho echisusano. Neechwe nituhiindulwa, tubone

kususana náze, kuluga omu ikuzo kuhika omu ikuzo liháango bwooli. Omukáma ogwo niwe Omwooyo, niwe alikukola emilimo ezo.

4

Ensabo ya Múungu omu biseme bi ibúumba

¹ Mbwéenu, habwo kuba Múungu atuheéle emilimo ezi yo kwaátula empola nzima habwe echiganyizi choómwe, titukufwa omuganya.

² Twaángile butúnu kukola amagaambo go obweeseléke na age ensóni. Titukubéeha abaantu, nali titukutulaaniza echigaambo cha Múungu ne ebisuba. Náho, nitwiiseengeleza omu kugaamba amazima ha bweélu kuba abaantu bóona basoombookelwe aha miganya yáabo nka nikwo íichwe tuli abaantu ba amazima omu méeso ga Múungu.

³ Náho biláaba nka nikwo Empola Nzima éezo tulikulaanga esweekeliilwe echitaambaala, eta-soombooka, chilyáaba esweekeliilwe kwoónka hali áabo abalikutumaanga.

⁴ Áabo baantu tibakumwiíkiliza Yeézu, habwo kuba Isitáani, omutégeki we éensi ezi, asweékeliile obwéenze bwáabo. Éezo niyo nsoonga nibalemwa kubona omwaanga gwe Empola Nzima habwi ikuzo lya Kristu, óogwo ali ensuso ya Múungu.

⁵ Íichwe titukwaátula empola zéetu, náho nitulaánga nka nikwo Yeézu Kristu niwe Omukáma, na nka nikwo íichwe tuli abazáana báanyu habwa weényini.

⁶ Múungu akagaamba aáti, “Omwaanga gumu-like omu nsiimbaazi.” Na weényini niwe ayakize omu miganya yéetu, no kutukóla tusoom-bookelwe ikuzo lyoómwe, éelyo elilikweengelela omu buso bwa Yeézu Kristu.

⁷ Mbwéenu, íichwe twiinayo ensabo ezo yo kusoombookelwa ikuzo lyoómwe, náho tuli nke ebiseme bi ibúumba, ebone kusoombooka nka nikwo, amagala maháango go kukola emilimo ezo nigaluga ahali Múungu, na tiyo hali íichwe.

⁸ Nitubona ebyaágalalo bye engaanda bunaanka bunaanka, náho titukusiingwa. Nituzila okugumwa gumwa, náho titukufa omuganya.

⁹ Abaantu nibatwaagalaza, náho Múungu takutunagilana tweénka. Nibatuchekula ahaansi, náho titukufwa.

¹⁰ Ebilo byóona emibili yéetu eli omu ntaambala yo okufwa nka Yeézu, kuba obulami bwa Yeézu buhiche kubonwa aha mibili yéetu.

¹¹ Hamo ne ebyo, íichwe áabo tuli abalame, nitulibata no olufu obuchilo bwóona habwa Yeézu, kuba nkokwo obulami bwoómwe buhiche kubonwa aha mibili yéetu éezo elikufwa.

¹² Ha bwéecho mbwéenu, íichwe tuli omu ntaambala yo olufu habwe ezi milimo yéetu, náho emilimo yéetu niyo elikuleételela íimwe mubonese obulami.

¹³ Náho ha kuba twiina omwooyo ogwo nyini gwo okwiikiliza nka Amaandiko Matakatiifu óokwo galikugaamba gáti, “Nkamwiikiliza Múungu, niyo ensoonga naáyatwiile empola

zoómwe,” neechwe káandi nitwiikiliza, niyo ensoonga nitwaatula empola zoómwe.

¹⁴ Nitusoomboókelwa nka nikwo Múungu óogwo akamuzoola Omukáma Yeézu, alaátuzoola neechwe nko óokwo akamuzoola Yeézu, no okutuléeta íitwe hamo neemwe omu méeso goómwe.

¹⁵ Amagaambo góona áago agalikutugwámo, na hali íimwe, kuba embabazi ya Múungu ebahikile abaantu béenzi bwooli no obusáago, káandi abo baantu babone kumusiima bwooli Múungu. Ahali ago Múungu naazeendelela kuháabwa ikuzo.

Ikuzo lyo obucha no obuchiile

¹⁶ Bityo, titukufwa omuganya. Nóobu emibili yéetu elikukokola, náho omuunda yéetu Múungu naatukola kuba abásha ebilo byóona.

¹⁷ Titulifwa omuganya, habwo kuba ebyaágalalo byéetu nibihuhuúka na ne ebyo omwáanya muche kwoónka. Náho, nibituloongeza ikuzo lyo obucha no obuchiile. Ikuzo éelyo ni liháango bwooli, kuchila ebyaágalalo byóona.

¹⁸ Ha bwéecho, titukuleeba ebiintu éebyo eilikubonwa, náho nituleeba éebyo ebitakubonwa, habwo kuba éebyo eilikubonwa ne ebyo omwáanya muche kwoónka, náho, ebyo ebitakubonwa, ne ebyo obucha no obuchiile.

5

¹ Emibili yéetu éezo tulikutúulamo omu nsi ezi

ni nko olukaali.* Náho nitusoomboókelwa nka nikwo, obuchilo lulaasisikala, Múungu alaátuha éenzi zo bucha no buchiile omu igulu, éezo etoombekilwe ne engalo za abaantu.

² Aha mibili yéetu yo obu nitulwaalilila, ha bwéecho twiine echihika bwooli cho kuza omu bwiikalo bwéetu owa Múungu, óokwo Múungu alaátuzwéeka emibili emisha elikuluga omu igulu.

³ Katulaaba twaázweekilwe emibili emisha, titokusaangwa tuzuukile.

⁴ Obuchilo katulikuba tuchaali tuchili omu mibili ezi, éezo eli nko olukaali, nitulwaalilila habwo kuba amagaambo méenzi nigatulemeélela. Ti nka nikwo nitweénda kuzúula emibili ezi éezo elikufwa, náho nitweénda kuzwéekwa emibili éezo etafwa, kuba emibili ezi, éezo elikufwa emilwe ne éezo etafwa.

⁵ Múungu niwe atuloongize habwa amagaambo ago, na atuheéle Omwooyo gwoómwe, abone kuba omusiimbo gwa byóona ebyo Múungu alaatuha.

⁶ Ha bwéecho, obuchilo bwóona twiina obweésige, no okuba nitumanya nka nikwo, obuchilo tulikutúulamo omu mibili ezi, tuli hala no Omukáma.

⁷ Nitutuúla habwo okwiikiliza, tikwo habwo kuleeba kwa améeso.

⁸ Amazima twiine obweésige, káandi nituleeba hachili tukaálekeene ne emibili ezi, no kuzeenda kutúula no Omukáma.

* **5:1 5:1 Emibili yéetu éezo tulikutúulamo omu nsi ezi ni nko olukaali:** Emibili yéetu neesusaniswa no olukaali habwo kuba olukaali lwoombekwa aha mwáanya muche no omwáanya muche káandi lukaambulwa no kwoómbekwa aháandi. **5:5 5:5** Osome Abaefeso 1:14.

⁹ Ha bwéecho, katulaatúula aha mibili ezi, nali katulaatúula habwo Omukáma, echihika chéetu no kumunuliza weényini.

¹⁰ Habwo kuba íichwe twéena ni lwaampaka tulaáyemeelela omu méeso ge echitébe cha Kristu cho kuchwaáziiikila. Kuba buli oómo ahaábwe empeéla kwiingana na áago yaákozile óobu yaabeele naatuúla omu nsi, gabe amazima nali mábi.

Kukwaátanisa abaantu

¹¹ Mbwéenu, nitusoomboókelwa nka nikwo nitweendelwa kumulamya Omukáma. Bityo, nitweeyomeleza kubakweesa abaantu, babone kumwiikiliza Múungu. Naatusoombookelwa kuzima óokwo tuli. Neenye niintegeza nka nikwo íimwe neemwe nimutusoomboókelwa kuzima omu miganya yáanyu.

¹² Ti nka nikwo nituleengesa káandi kweéseengeleza ahali íimwe, náho nitweénda kubabonesa omwáanya gwo kweésiingiza ha bwéetu. Aho niho mulaazila amagaambo go kubasubiza áabo abalikweésiingiza bwooli amagaambo gáabo áago balikukola omu méeso ga abaantu kusaaga áago gali omu miganya yáabo.

¹³ Katulaaba nitubonwa nka nikwo tutuungamiíwe, na habwa Múungu. Náho kábilaaba nitubonwa nka nikwo twiina obwéenze, na hali íimwe.

¹⁴ Engoonzi za Kristu nizatweebeembelela, habwo kuba nitukuundilana nka nikwo omuuntu oómo akafwa habwa abaantu bóona, ensoonga yaáho ne eéti, abaantu bóona bakáfwa.

¹⁵ Náwe akafwa habwa abaantu bóona, kuba áabo abalikulama baleke kutúula habwa boónyini

boónka, náho batuúle habwo ogwo akafwa no okuzooka habwa boónyini.

¹⁶ Ha bwéecho, kubaandiza obu tituku-muleenga káandi omuuntu weéna weéna nko óokwo abaantu bo omu nsi balikumubona. No obu bilaaba obuchilo bunaanka tukaba nitumuleenga Kristu habwo omuháanda ogwo, náho obu titukukola tútyo káandi.

¹⁷ Omuuntu weéna weéna óogwo akwaateéne na Kristu, yaábeelee echihaángwa chisha, aga kala gaáhiingwiile, amagaambo amasha gaáhika!

¹⁸ Áago góona ne emilimo ya Múungu. Weényini atukwaátanisize náwe habwo omuháanda gwa Kristu. Neechwe atuheéle emilimo yo kwaátula empola ezo zo kukwaatana náze.

¹⁹ Nikwo kugaamba nka nikwo, Múungu akaba naabakwaátanisa abaantu bóona na weényini kulabila ahali Kristu, atéena kubapeetela ebiheno byáabo. Na atuhikiíliize íchwé emilimo yo kuba-soomboolela abaantu empola zo okukwaátanisa okwo.

²⁰ Mbwéenu, Kristu yaátusiíndika kukola emilimo yoómwe, no kulabila hali íchwé Múungu naabatoózela nka nikwo, mukwaatane náze. Habwa Kristu nitubasaba mukwaatane náze.

²¹ Kristu talabeele ne ebiheno byoóna byóona, náho Múungu akamupeetela ebiheno byéetu byóona, kuba íchwé tubone kukobana omu mazima ga Múungu kulabila hali Kristu.

6

1 Obu, íchwé nitukola emilimo hamo na

5:17 5:17 Osome Abagalatia 6:15.

5:10.

5:18 5:18 Osome Abarúumi

Múungu, ha bwéecho nitubatoózela nka nikwo, embabazi ya Múungu éezo mweenaankula, mutaákuleka ekabula busa.

² Múungu naagaámba omu Maandiko Matakatiifu aáti,
 “Obuchilo óobwo obwaagasize, nkakuhulila, echilo cho obuchuúnguzi, nkakuhweela.”
 Huliiliza mbwéenu, obuchilo óobwo obulikugasa nibwo obu, echilo cho obuchuúnguzi no óobu nyini!

Kweégumisiliza omu milimo ya Múungu

³ Titukumukolela omuuntu weéna wéena echigaambo choóna chóona éecho chilikumutama, kuba obuheélezi bwéetu butaákugaambwa kubi.

⁴ Náho, nitwooleka omu magaambo góona nka nikwo íchwe tuli abaheéleza ba Múungu. Nitweegumisiliza bwooli omu byaágalazo, omu bwáage* no omu nnáku.

⁵ Omu kutéelwa, omu kubohwa omu mabóhelo, omu kubuyaanganisibwa. Omu kukozešibwa emilimo elikuguma, káandi omu kuchiisa obwíle no omu chisiibo.

⁶ Nitweeyoleka kuba abaheéleza ba Múungu habwo obugololoke, habwa amasala, habwo okweégumisiliza, habwo obukoondooki, habwo Omwooyo Mutakatiifu, habwe engoonzi za amazima

⁷ habwo kwoólekeelela empola za amazima, habwa amagala ga Múungu, na ha muháanda gwo obugololoke obuli ebikwáato byéetu byo kusabula ne ebyo kweéchigiliza.

6:2 6:2 Osome Isaya 49:8.
 mpaango.

* **6:4 6:4 Obwáage:** Entaambala

⁸ Íchwe nitumuheezeza Múungu, abaantu kabalaatukuza nali kutugaya, kabalaatweésiingiza nali kutugaamba kubi. Abaantu nibatubona nkoóti nituhabisa abaantu, náho íchwe nitugaamba amazima.

⁹ Nitubonwa nka abatakusoombooka, náho tukumuukile bwooli. Nitubonwa nkoóti nitufwa, náho twiina obulami! Twaátélwa bwooli, náho titukanegilwe.

¹⁰ Káandi nitubonwa nkoóti tuzuzubaliilwe, náho obuchilo bwóona nitunulilwa. Nitubonwa nkoóti tuli abahabi, náho nitubabonesa obuhite bwíinzi. Nitubonwa nka nikwo titwíina choóna chóona, náho twiine ebiintu byóona.

¹¹ Ímwe Abakorinto, tugaambile neemwe ha bwélu butúnu, habwo kuba mazima nitubeénda na muganya gúmo.

¹² Íchwe titukalekileho kubazilila engoonzi ímwe, náho ímwe nímwé mulekile kutuzilila engoonzi íchwe.

¹³ Obu niingaamba neemwe nko óokwo naakugaambíle na abáana baanze, nkokwo, mube nimutweénda aha miganya yáanyu yóona, nko óokwo íchwe twiina engoonzi za amazima neemwe.

Obúmo na abaantu áabo abatali abeekiliza

¹⁴ Mutaákwiiza mukateelana na abaantu áabo abatali abeekiliza. Ngási, amazima no obuzilwa bikaáhicha kuteelana hamo? Omwaanga ne ensi-imbaazi nibihichaho bita kuba hamo?

¹⁵ Káandi Kristu na Beliari[†] nibahichaho báta kwiikilizana? Omwiikiliza no óogwo atali mwiikiliza beena búmo chi?

[†] 6:15 6:15 **Beliari:** Ni izíina eliindi habwi Isitáani.

16 Heena ntahililanochi ye éenzu ya Múungu ne ebisusano bya bamúungu? Íichwe ne éenzu ya Múungu óogwo ali omulame! Ni nko óokwo Múungu weényini akagaamba aáti, “Niinyikala hamo nábo no kulibata ahagáti yáabo. Niímba Múungu wáabo, nábo baláaba abaantu baanze.”

17 Ha bwéecho, Omukáma akagaamba káandi aáti, “Muluge ahagáti yáabo, mweélige nábo. Mutakólaho echiintu echilofo, niho ndaábanyegeza.”

18 Káandi akagaamba aáti, “Niímba Isímwe, neemwe nimuba abáana baanze abaséeza na abakázi. Omukáma Omuzizi wa Byóona naagaámba!”

7

1 Obu, enfula zaanze, Múungu alageene kutuha amagaambo ago góona. Ha bwéecho, tweéyeze habwo kulekaana no obulofo bwóona bwo omu mubili no obwo omwooyo. Tube abatakatíifu aha magaaambo góona, habwo omuháanda gwo kumulamya Múungu.

Amanulilwa ga Paulo

2 Mutwaanaánkule omu miganya yáanyu. Titulamuheniile omuuntu weéna weéna, titulamuhabiseze weéna weéna, káandi titulamutu-undiileho weéna weéna.

6:16 6:16 Osome 1 Abakorinto 3:16; Abaefeso 2:20-21. **6:16**
6:16 Osome Amagaambo ga Abaláawi 26:12; Yeremia 32:38; Ezeieli 37:27. **6:17 6:17** Osome Isaya 52:11. **6:18 6:18** Osome
 2 Samweeli 7:14; 1 Amagaambo ge Enchilo 17:13.

³ Tiínkugaamba amagaambo ago, mbone kubachwaaziikila nka nikwo muli abazilwa, habwo kuba naágaambile nka nikwo, íimwe muli omu miganya yéetu. Tuli hamo neemwe no obu kábilaaba no kutúula hamo, nali no kufwa hamo.

⁴ Niinhicha kugaamba neemwe habwo bugimi buháango, káandi niinyesiingiza bwooli hali íimwe. Mwaántiimbya bwooli na mwaánkola íimbe no kusemelelwa kuháango, no obu tulik-waágala bwooli.

⁵ No obu obuchilo twaáhikile Makedonia, titu-labonesize no obu omwáanya gwo kuhuúmuza emibili yéetu, habwo kuba tukaba tuli omu byaágala enkasi zóona. Ahéelu hakaba heena endwaana, omu miganya yéetu hakaba heena okweéganya.

⁶ Náho Múungu óogwo ayihucha abáfwiile omu-ganya, akatwiihucha habwo kwíiza kwa Tito.

⁷ Na ti nka nikwo, tukeehuchwa habwo kwíiza kwa Tito kwoónka, náho tukeehuchwa no okwo íimwe mwaamwiihukize weényini. Akatu-gaambila óokwo mulikweégoonga kuumbona, no óokwo mulikuzuzubalilwa no kuunyagalalila íinye. Áago gaáankozile nnulilwe bwooli.

⁸ No obu olwaandiko óolwo nkabaándikila luk-abaha entíimba, tiínkubona nka nikwo nkakola kubi. Na amazima nka nikwo, aha bubaan-dizo nkabona nka nikwo nkakola kubi, habwo kuba niinsoomboókelwa nka nikwo olwaandiko olwo lukabaha entíimba, no obwo aha mwáanya muhe kwoónka.

⁹ Náho obu niinulilwa nka nikwo nkaandika olwaandiko olwo, ti habwo kuba lukabazololocha, náho niinulilwa habwo

kuba entíimba zéenyu zikabakola mutamwe ebiheno byáanyu no kumuhiindukila Múungu. Okuzolelwa kwéenyu kukaba kuli nko óokwo Múungu yaáyeenzile, ha bwéecho íichwe titulabahutaalize habwo omuháanda gwoóna gwoóna.

¹⁰ Entíimba éezo elikwiiza habwe echihika cha Múungu, neékola abaantu batamwe ebiheno byáabo. Okwo okutamwa ebiheno no kubileka no kumuhiindukila Múungu ti chigaambo cho kweéfuza, habwo kuba nichileéta obuchuúnguzi. Náho entíimba éezo elikwiiza kuluga omu magambo ge éensi ezi, neeleéta olufu.

¹¹ Muléebe óokwo entíimba éezo Múungu alamwiile ebaleetiile omugaso muháango! Ebakozile kuba ne echihika chiháango cho kukola áago agalikugasa, mále ebakozile kweétoonganila nka nikwo, áago mulikukola na aga amazima. Káandi ebakozile mutamwe obuzilwa, kumulamya Múungu, kuzila echihika cho kuumbona, no okuba ne echífu cho kubona nka nikwo óogwo ayaahenile ayinaánkwiile omuchwaáziiiko gwoómwe. Habwe emiháanda ezo zóona mwoolekile kuba mutéena echiheno aha magambo ago.

¹² Bityo, no obwo nkabaándikila olwaandiko olwo, tiíndaándikile habwo omuuntu óogwo amukoliile oóndi kubi, nali habwa ogwo akoliilwe kubi. Náho nkeenda mubóne íimwe nyini omu méeso ga Múungu, óokwo mulikweésohoza ha bwéetu.

¹³ Ahali echo, mutwiihukize. No obusáago bwo kwiihuchwa okwo, tukanulilwa bwooli obuchilo

tukamubona Tito óokwo ayina amanulilwa, habwo kuba ímwe mwéena mukasaánduula omwooyo gwoómwe.

¹⁴ Ínye nkabasiingiza bwooli omu méeso goómwe, neemwe timulaangweele. Góona áago tukaba nitubagaambila gakaba gali amazima. Bityo nyini, áago tukabasiingiza omu méeso ga Tito, nágo gakasuumbwa kuba aga mazima.

¹⁵ Engoonzi za Tito hali ímwe niziguma kwoongela, obuchilo naayizuka óokwo ímwe mwéena mukaba nimumukoondookela no óokwo mukamwiinaankula habwo kutíina no kweéganya.

¹⁶ Niinulilwa bwooli, habwe ensoonga obu nihicha kubategeza butúnu.

8

Omuganya gwo kuhweela abáandi

¹ Obu, abeekiliza bazeenzi béetu, nitweénda tubagaambile habwe embabazi ya Múungu éezo bakaháabwa abaantu ba amakelezia ga Makedonia.*

² Áabo baantu na abahabi bwooli, mále bakaleengesibwa habwe ebyaágazazo bíinzi, náho bakaba beena amanulilwa maháango áago gabaha obufula bwooli bo kusohoza ebiintu byáabo.

³ Niinsiínza nka nikwo, bakasohoza ebiintu bíinzi muno kuhicha baalebese obuhicha bwáabo. Káandi bakasohoza aha ngoonzi záabo boónyini.

* **8:1 8:1 Amakelezia ga Makedonia:** Aha Paulo naatekelela amakelezia áago akabaanzisa omu mizihwa za Teesalonike, Filipi, na Beroya.

⁴ Bakaba nibatutoózela bwooli nka nikwo, tubakuúndile kukoba aha milimo yo kubazuna abeekiliza ba Yeruzaléemu.

⁵ Bakakola bátyo kusaaga óokwo twaabele nitutegeza. Bakeetaho omu kubaanza aha Mukáma, mále beetaho hali íchwé káandi, nko óokwo Múungu ayeénda.

⁶ Ha bwéecho, tukamutoózela Tito nka nikwo, ayize abazune no obu ímwe kuhikiiliza omulimo ogwo gwe embabazi, habwo kuba niwe akagubaanzisa hali ímwe.

⁷ Mwiina obuhite omu magaambo góona. Mwiina okwiikiliza, obuhicha bwo kugaamba kuzima, obumanyi, echífu chiháango cho kukola ebizima, na nimutweénda bwooli.† Mbwéenu, Bityo nyini, mube no obuhite bwe embabazi zo kuhweela abáandi.

⁸ Tiínkugaamba ago mbone kubaha oluhámo, náho niinyeénda kuleeba kábilaaba engoonzi záanyu ne eza amazima, omu kuboóleka óokwo abáandi beena echífu cho kuhweela.

⁹ Nimusoomboókelwa óokwo Omukáma wéetu Yeézu Kristu yaábaheele embabazi zoómwe. Nóobu akaba ali omuhíte, náho akeekola kuba omuhabi hali ímwe, kuba kulabila omu buhabi bwoómwe, ímwe mubóne kuba abahíte.

¹⁰ Niimbáha obuhanuuzi obulikugasa hali ímwe habwe echigaambo éechi. Omwáaka óogwo oguhiingwiile, mukaba muli abo kubaanza kwoóleka echihika cho okuhanuuzi na abo kutaándika kubaanza okuhanuuzi.

† **8:7 8:7 Nimutweénda bwooli:** Obusasaanuzi obúundi bwaakaáhicha kuba nka nikwo, *mwiina engoonzi éezo ezilugile hali íchwé.* **8:10 8:10** Osome 1 Abakorinto 16:1-4.

¹¹ Obu, mumale omulimo ogwo aha chihika, nko óokwo mwaabeele ne echihika obuchilo mukabaanza kugukola, mweésohoze kwiingana ne ebiintu éebyo mwiinabyo.

¹² Kaálaaba omuuntu ayina omuganya gwo kuhweela, Múungu naayinaánkula buli echo alikusohoza kwiingana ne ebyo ayinabyo. Múungu tatoonga echo omuuntu atéenacho.

¹³ Echihika chaanze ti nka nikwo ímwe mwaa-galale no omugugu gwo kubazuna abáandi, kuba boónyini babe no obuhaáchili,

¹⁴ náho niinyeénda mwiingane. Omwáanya ogu mwiina ebiintu bíinzi, ha bwéecho mubazune áabo abatéena ebiintu, kuba nábo obuchilo baláaba ne ebiintu bíinzi babazune ímwe kamu-laabulabulilwa echiintu. Habwo kukola mútyo muláaba mweéngana,

¹⁵ nko óokwo chaandikilwe omu Maandiko Matakatiifu chíti, “Óogwo akakobya kobya bíinzi, akaba atéene ebyo kusigaza, no óogwo akakobya kobya bíche, talacheeheliilwe.”

Tito na bazeenzíbe nibasiindikwa Korinto

¹⁶ Niimusíima Múungu habwo kuba aheéle Tito omuganya gwo kubazuna nko óogwo nnyinagwo ínye hanu.

¹⁷ Niingaámba íntyó, habwo kuba obuchilo tukamutoózela kwiiza hali ímwe, akeekiliza. Káandi, naayiza hali ímwe aha bweenzi bwoómwe weényini, omu kweégoonga bwooli kubazuna.

¹⁸ Hamo náze nitumusiíndika omwiikiliza muzeenzi wéetu, óogwo akuzibwa omu

makelezia góona habwe emilimo yoómwe yo kwaátula Empola Nzima.

¹⁹ Obusáago bwa ago, amakelezia gamutoolize omudugu ogwo abone kuba muzeenzi wéetu aha milimo ye embabazi yo kukóbya kobyá no kutwáala omusolo. Emilimo ezo nituzikola habwi ikuzo lyo Omukáma na neeyoleka omuganya gwéetu gwo kubazuna.

²⁰ Titukweenda tusaayilane no omuuntu weéna weéna habwo obwiímeelelezi bwéetu bwo kutwáala ebiintu éebyo abaantu basohweeze habwo obufula bwáabo.

²¹ Echihika chéetu no kukola amazima, ti mu méeso go Omukáma weénka, náho káandi omu méeso ga abaantu.

²² Káandi nitumusiíndika omwiikiliza oóndi, aábe hamo na ba Tito. Omwiikiliza ogwo no omweésigwa bwooli hali íchwe, entúlo nyínzi habwe emiháanda bunaanka bunaanka ayolekile nka nikwo ayina echihika chiháango cho kukola emilimo, no obu ayina echihika chiháango kuchila aha bubaandizo, habwo kuba ayine obweésige buháango neemwe.

²³ Obu, kaálaaba omuuntu naayeénda kusoombookelwa empola za Tito, weényini no omwiikiliza muzeenzi waanze, óogwo alikukola emilimo hamo neenye habwo kubazuna ímwe. Na kábilaaba omuuntu naayeénda kusoombookelwa empola za abáandi áabo abalikwiiza hamo náwe, abo ne entumwa bazeenzi béetu, basiindikilwe na amakelezia, nábo nibamukúza Kristu.

²⁴ Ha bwéecho, muboóleke abo baantu engoonzi záanyu, kuba amakelezia gasoomboókelwe

nka nikwo, twiine ensoonga yo kweésiingiza hali íimwe.

9

Omusuumbuuso habwa abeekiliza ba Yeruzaléemu

¹ Tiinyina cho kubaándikila habwo omusuumbuuso gwéenyu habwa abeekiliza ba Yeruzaléemu,

² habwo kuba niinsoomboókelwa nka nikwo mwiina omuganya gwo kubahweela. Niyo ensoonga niinyesiingiza hali íimwe ha abaantu ba Makedonia. Naábagaambila nka nikwo, íimwe abaantu be ekelezia ya Akaya, omwáaka óogwo oguhiingwiile mukeéloonza kusohoza. Echifu cheenyu echo chibakozile béenzi omuli abo kuba no omuganya gwo kusohoza.

³ Náho, niimbasiindika abeekiliza bazeenzi béetu aba, muhiche kwoóleka nka nikwo mazima mukeéloonza kusohoza, nko óokwo naábagaambila abaantu ba Makedonia. Tiínkweenda nka nikwo, amagaambo áago nkesiingiza hali íimwe, gabonwe nka agatéena ensoonga.

⁴ Kábilaaba niinyíza hali íimwe okwo hamo na abanya Makedonia abáandi no kubasaanga nka nikwo timukeloongize, áaho muláaba mwaátugoola habwo obweésige bwéetu hali íimwe. Káandi neemwe hamo mulaákolwa ensoni mpaango.

⁵ Ha bwéecho, naábona nka nikwo ni kuzima mbasabe abeekiliza bazeenzi béetu aba, batwi-ibeembebele kwíiza hali ímwe okwo, babone ku-loonza echigabo nko óokwo mukalagana kuso-hoza. Habwe engoonzi, ti habwo kuhatikwa.

Kusohoza echigabo aha muganya gwa aman-ulilwa

⁶ Mwiizuke echigaambo éechi, “Omuuntu óogwo abiba bíche, agesa bíche, náho óogwo abiba bíinzi, agesa bíinzi.”

⁷ Buli muuntu asohoze nko óokwo akalamula omu muganya gwoómwe, atasohoza aha ntíimba nali omu kuhatikwa, habwe ensoonga Múungu naamweénda omuuntu óogwo alikusohoza aha muganya gwa manulilwa.

⁸ Múungu yaakaáhicha kubáfuuha kuchila óokwo mulikweenda, kuba obuchilo bwóona mube na byóona éebyo mulikweenda, káandi mube abaantu bo kukola ebizima bíinzi byo kubazuna abáandi.

⁹ Ni nko óokwo chaandikilwe omu Maandiko Matakatiifu chíti,

“Asohweeze aha muganya gwóona, kubabonesa abahabi,
embabazi ya amazima goómwe ne yo obucha no obuchiile.”

¹⁰ Múungu niwe alikumuha omulimi embibo zo kubiba ne echookulya. Bityo nyini, alaábaha neemwe embibo zo kubiba no kuzoóngela. Nikwo kugaamba nka nikwo alaábaha no kuboóngela omuganya gwa amazima goómwe.

11 Alaábaha obuhite omuli byóona, kuba muhiche kuba abafula ebilo byóona. Áaho niho abaantu balaámusiima Múungu habwe ebiintu éebyo tulaábatwaálila kuluga hali íimwe.

12 Emilimo ezi ye embabazi éezo mulikukola, tekuzuna abeekiliza ba Yerusaléemu áabo abacheeheliilwe boónka, náho neékola abaantu béenzi babone kumusiima Múungu bwooli.

13 Balaámukúza Múungu, habwo kuba emilimo yáanyu neeyoleka nka nikwo íimwe muli abahálila baluunzi. Káandi balaámukúza habwe ensoonga nibabona óokwo mulikukoondookela Empola Nzima habwa Kristu, na habwe ensoonga muli abafula habwo kubazuna boónyini na abáandi bóona.

14 Baláaba nibabasabila ahali Múungu, nibabazilila echihika, habwe embabazi mpáango éezo Múungu abaheéle íimwe.

15 Tumusiime Múungu habwe engabilano mpaango eyo kusobeza, éezo atuheéle.

10

Paulo naabagalulila áabo abalikumugaya

1 Mbweenu, abáandi nibagaámba nka nikwo íinye ndi omufula obuchilo ndi hamo neemwe, na nka nikwo nzaázaheele obuchilo ndi hala neemwe kwoónka. Náho íinye Paulo, niimbatoózela habwo obukoondooki no obufula bwa Kristu.

2 Niimbatoózela nka nikwo, obuchilo ndéeza hali íimwe óokwo, mutaánkola nzaázahale. Niingaámba iínty, habwe ensoonga niinsoom-boókelwa nka nikwo niinhicha kuba nzaazaheele

hali bóona áabo abalikuteékuza nka nikwo íchwe nitutuúla nka abaantu abáandi abo omu nsi ezi.

³ No obwo tulikutúula omu nsi ezi, titukulwaana endwaana nka abaantu bo omu nsi ezi.

⁴ Ebikwáato byéetu omu ndwaana ezo tibyo éebyo abaantu bo omu nsi ezi babikolesa, náho biina obuzizi kuluga ahali Múungu, na nibigwíisa ebigo byóona bya ababisa.

⁵ Nitusiisa amagaambo góona age ebisuba na amagaambo góona ago kweésiingiza áago agalikwaángila abaantu batamusoombookelwa Múungu. Káandi nituhanuza abaantu bahiinduke kuluga omu ebiteékuzo byáabo bíbi, kuba babe nibateekuza byóona nko óokwo ayeendáho Kristu.

⁶ No obuchilo muláaba mwaámugomookiile butúnu, íchwe tuláaba tuli buligi ligi kuchwaáziika amagaambo góona áago agatali ago kumugomookela.

⁷ Muleebe amagaambo áago agali omu méeso gáanyu! Omuuntu óogwo alikuteékuza kuba weényini ali owa Kristu, ayizuke nka nikwo íchwe neechwe tuli abaantu ba Kristu, nka weényini.

⁸ Lúundi niimbonwa nka nikwo, niinyesiingiza kusaaga obusáago habwo obutwáale óobwo Omukáma atuheéle. Náho no obu bityo, tiínkuzila ensóni, habwe ensoonga obutwáale óobwo tibukubasiisa, náho nibubagumya omu kwiikiliza.

⁹ Tiínkweenda mbonekane hali ímwe nka nikwo, niinyeénda kubatiínisa omu lwaandiko óolwo ndikubaándikila.

¹⁰ Niingaámba iíntyó, habwe ensoonga abáandi nibagaámba báti, “Enyaandiko za Paulo ziina am-

agaambo agalemiile, káandi agazaazaheele. Náho obuchilo ali hamo neechwe naabonekana tayine ikuzo, káandi ebigaambo byoómwe nibiba nke ebitéena ensoonga.”

¹¹ Omuuntu óogwo alikugaamba aátyo, asoombookelwe nkokwo, áago tulikubaandikila obuchilo tuli hala, nigo áago tulaákola obuchilo tulaába tuli hamo neemwe.

¹² Íichwe titukuhicha kwéeta omu mbága eémo nali kweésusanisa na abaantu áabo abalikweésiingiza boónyini. Abaantu abalikweékola boónyini kuba endeengo yo kweéleengelamo, na abaantu abalikweeyiinganisa boónyini kwa boónyini na abalogwéezi.

¹³ Náho íichwe titukweésiingiza kusaaga endeengo ye emilimo éezo tuheelwe. Nitweésiingiza kwoónka habwe emilimo éezo Múungu atuheéle. Emilimo ezo niyo éezo tulikukola no obu hali íimwe.

¹⁴ Titukweésiingiza kusaaga endeengo ye emilimo éezo tuheelwe, nko óokwo byaakubeele katwaakwiiliílwé kuhika hali íimwe nitweésiingiza kusáaga endeengo. Náho íichwe tukaba tuli abo kutaándika kubaleétela Empola Nzima habwa Kristu.

¹⁵ Káandi titukweésiingiza habwe emilimo ya abaantu abáandi, emilimo éezo íichwe titulaheelwe. Náho nitutegeza nka nikwo, okwiikiliza kwéenyu nikuzeendeleda kukula, nikwo emilimo yéetu omuli íimwe elaázeendeleda kukula.

¹⁶ Áaho niho tulaáhicha kwaátula Empola Nzima omu nsi ezíindi óomwo empola éezo tekaátuliilwe. Ha kuba titukweenda kweésiingiza habwe emil-

imo éezo abaantu abáandi bakozile ahaantu aháandi.

¹⁷ Amaandiko Matakatífu nigagaamba gáti, “Omuuntu ogwo alikweésiingiza, ayesiingize habwo Omukáma weénka.”

¹⁸ Ha bwéecho, omuuntu weéna wéena óogwo alikweésiingiza weényini takwiikilizibwa, náho óogwo asiíngizibwa no Omukáma niwe alikwiikilizibwa.

11

Paulo ne entumwa ze ebisuba

¹ No obu kábilaaba niingaamba nko omusilu kache, niinsaba muumpuliilize. Éego, muumpuliilize!

² Ínye niimbazilila ichubi ímwe, ichubi éelyo lilikuluga ahali Múungu, habwo kuba muli nko omuhalakazi óogwo ali omubiíkila, óogwo nkasumbikila omukwaáta oómo weénka, ogwo mukwaáta oómo niwe Kristu.

³ Náho obu niinyetimwa nka nikwo, nko óokwo Eva yaabeéhilwe ne enzóka éezo enchelúke, neemwe mutaákwiiza mukabéehwa, mukalekela kumwéenda Kristu omu bugololoke no omu kwéela.

⁴ Niingaamba íintyo, habwe ensoonga ímwe muli bwaangu kwiinaankula omuuntu óogwo alikwiiza kubaátulila empola za Yeézu oóndi, atali óogwo twabaatuliile. Káandi, nimwiinaánkula omwooyo ogúundi nali empola ezíindi éezo mutaleenaánkwiile kuluga hali íichwe.

⁵ Ínye tiínkwiibona nka nikwo ndi muto kusaaga áabo abalikweékola nka nikwo boónyini ne entumwa enkúlu.

⁶ No obu kábilaaba niimbonwa nka nikwo tiínkugaamba kuzima, obumanyi bwaanze ni buháango. Twoolekile éecho hali ímwe buli káanya kóona aha miháanda zóona.

⁷ Nkechesha habwo omuháanda gwo kwaátula Empola Nzima ya Múungu hali ímwe ntéena empeéla, mubóne kukuzwa. Ngási, nkahena aha chigaambo echo?

⁸ Obuchilo nkakola emilimo hali ímwe, nkaba niinyinaánkula empilya kuluga omu makelezia agáandi. Ni nkoóti nkaba niimbaáka ebiintu byáabo, mbone kubakolela ímwe busa.

⁹ Obuchilo nkaba ndi hamo neemwe, kánabeele niinchehelelwa, tiíndabeele omugúgu aha muuntu weéna wéena omuli ímwe. Abeekiliza áabo bakaluga Makedonia bakaámpa éebyo nkaba niinyeénda. Nkaba niinyeganya, kuba ntaákuba omugúgu hali ímwe no obuche bwa akáti, na nikwo ndaazeendelela kukola.

¹⁰ Nko óokwo amazima ga Kristu gali omuli ínye, tihaliho omuuntu no obu oómo omu chaalo chóona cha Akaya okwo, ogwo alanzibila kweésiingiza habwe echigaambo echo.

¹¹ Tiínkugaamba iíntyó habwe ensoonga tiínkubéenda. Múungu naamanya nka nikwo niimbeénda!

¹² Ndaázeendelela kukola emilimo nko óokwo ndikukola obu, kuba entumwa áabo abalikweékola nka nikwo nibo abakúlu, batabonesa omwáanya gwo kweébuga nka nikwo, nibakola emilimo nkeechwe.

¹³ Abaantu nka abo ne entumwa ze ebisuba, nibakola emilimo omu kubeeha abaantu, nibeekola nka nikwo, ne entumwa za Kristu.

¹⁴ Echigaambo echo te echi ihano, habwe ensoonga no obu Isitáani lyoónyini nilyeékola kuba maléeka* wo omwaanga.

¹⁵ Ha bwéecho, ti chigaambo chi ihano, kábalaaba abaheéleza boómwe nábo nibeekola nka abaheéleza ba amazima. Omuhélo gwáabo baleénaankula agalikwiingana ne ebikolwa byáabo.

Paulo naáyesiingiza habwe ebyaágalalo byoómwe

¹⁶ Niingaámbe káandi nka nikwo, omuuntu weéna wéena ataanteékuza nka nikwo ínye ndi omusilu! Náho no obu muláaba nimuteekuza nka nikwo ínye ndi omusilu, niimbasaba muumpulilize omu busilu obu, kuba neenye káandi mbone kweésiingizaho kache.

¹⁷ Amagaambo go kweésiingiza áago ndiku-gaamba obu, tigakulugiilila aha Mukáma, náho niingaámbe nko omuuntu omusilu.

¹⁸ Béenzi nibesiingiza habwa amagaambo ge éensi ezi, bityo mbwéenu, neenye leka nnyesiingizeho.

¹⁹ Ímwe áabo mulikweebona nkokwo mwi-ina obwéenze niyo ensoonga mulikubeémela abafweéla omu manulilwa.

²⁰ Nimweemela no obu omuuntu óogwo alikubata omu buhálila, óogwo alikubeébila no

* **11:14 11:14 Maléeka:** Habwo obusoomboozi bwooli osome Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.

kubanyagiilila ebiintu byáanyu, káandi óogwo alikweébona nka nikwo ali mukúlu kuchila ímwe no óogwo alikubatéela omu buso.

²¹ Niinkolwa ensóni kugaamba nka nikwo íichwe tukaba tuli abeélemwa titulabakoliile ago.

Obu niingaámba nko omusilu nka nikwo, kábilaaba aliho omuuntu óogwo agasize kweésiingiza habwa choóna chóona, neenye nyini nkwiíle kweésiingiza echigaambo éecho.

²² Kábilaaba boónyini na Abahebrania, neenye ndi omunya Hebrania. Nka boónyini na Abaiziraeli, neenye ndi omunya Iziraeli. Kábilaaba boónyini na abo olugaanda lwa Ibrahimú,[†] neenye ndi wo olugaanda lwa Ibrahimú.

²³ Obu ngaámbe nko omusazi nka nikwo, kábilaaba boónyini na abahálila ba Kristu, neenye ndi omuhálila wa Kristu kuchila boónyini. Ínye nnyeyomeliíze kukola emilimo bwooli, mbohilwe omu ibóhelo entúlo nyíinzi bwooli, ntiílwe entúlo nyíinzi bwooli, káandi nkaba ndi omu ntaambala yo olufu entúlo nyíinzi.

²⁴ Ntiílwe na Abayahudi entúlo itaanu enkoba makúmi asatu na mweenda.

²⁵ Ntiílwe enkoni na Abarúumi entúlo isatu, nhoonzilwe amabáale entúlo eémo, obwáato bu- unyatikiíle entúlo isatu omu nziba, mále obuchilo búmo nkatubila omu chitubi che enziba nkasi- ibamo echilo na nyemisana.

²⁶ Entúlo nyíinzi omu nzeendo zaanze, ni- inhátwa entaambala ye emizela, omu ntaambala

[†] **11:22 11:22 Ibrahimú:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.*

yo kukwáatwa na abanyagiilizi, omu ntaambala kuluga omu Bayahudi bazeenzi baanze no kuluga omu baantu áabo abali Abanyamahaánga.‡ Nkaba ndi omu ntaambala omu maboma, omu bituntu no omu nziba. Nkaba ndi omu ntaambala kuluga omuli áabo abalikweékola nka nikwo na abeekiliza bazeenzi béetu.

27 Nkozile omulimo gulikuguma no kwaágalala, entúlo nyíinzi mbuzilwe kuhunila, nnyagaleéle ne echisiibo ni iliho, entúlo nyíinzi mbuzilwe ebyookulya, no kwíikala omu mbého ntéena myéenda.

28 Hamo na ago góona, buchiile niindemeélelwa no omulimo gwaanze gwa makelezia góona.

29 Kaálikuba omuuntu ayina obulemwa neenye niinyehulila obulemwa. Kábilaaba baamuleetelela omuuntu kuhena, neenye nsáasa omu muganya.

30 Kábilaaba niinyeendelwa kweésiingiza, niinyesiingiza habwo obulemwa bwaanze.

31 Múungu, Íise wo Omukáma Yéézu, óogwo agasize kukúzibwa obucha no obuchiile, naasoombookelwa nka nikwo íinye tíinkugaamba ebisuba.

32 Obuchilo bunaanka nkaba ndi omu muzihwa gwa Damaásiko. Óokwo omweébeembezi óogwo akaba ali ahaansi yo omukáma Areta, akataho abaleebelezi aha maléembo go omu muzihwa, babone kuúnta omuli itaanu.

33 Náho abaantu bunaanka baántuucha omu chitukulu chiháango kulabila aha ndoleelo éezo

‡ **11:26 11:26 Abanyamahaánga:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.*

ekaba eli aha lukuta lwo omuzihwa, naáchila kukwáatwa.

12

Ameezaho ga Paulo no obulemwa bwoómwe

¹ Niinyeendelwa kweésiingiza, nóobwo gutaliho mugaso gwoóna gwóona. Náho obu niinyeénda kweésiingiza habwa ameezaho na amagaambo agáandi áago Omukáma anyolekile.

² Niimmumanya omuuntu oómo Omukristu,* óogwo emyáaka ikúmi ne eéna éezo ehiingwi-ile, akasapulwa kulemwa yaáhika omu igulu lya kásatu.† Tiínkumanya nka nikwo akaba ali omu mubili, nali ahéelu yo mubili, tiínkumanya, Múungu niwe alikusoombookelwa.

³ Káandi, íinye tiínkumanya nkokwo omuuntu ogwo akasapulwa aha mubili gwoómwe, nali nkokwo akaba atali omu mubili gwoómwe, obuchilo akasapulwa. Múungu niwe alikusoombookelwa. Náho, éecho ndikusoombookelwa ni nka nikwo, omuuntu ogwo

11:33 11:32-33 Osome Amakúlu ge Entumwa 9:23-25. * **12:2 12:2 Niimmumanya omuuntu oómo Omukristu:** Aha Paulo naayetekelela weényini nyini, hamo taleénzile kugaamba butúnu habwo kuba taleénzile kweésiingiza nka abeégesa be ebisuba bo óokwo Korinto, áabo bakaba beenda kweésiingiza bwooli. † **12:2 12:2 Igulu lya kásatu:** Abayahudi bakaba nibateekuza nka nikwo heena engaanda nyínzi zi igulu. Igulu lya mbele na habwe enyonyi, elya kábili na habwi izóoba no okwéezi, elya kásatu no obwiikalo bwa Múungu.

4 akasapulwa kuhicha kuhika okwo omu Butúulo bwo Kunulilwa.‡ Okwo yaáhulila amagaambo go kusobeza bwooli áago endími za abaantu tizaákuhicha kugagaamba, káandi taakweendelwa kugagaamba.

5 Obu, habwo omuuntu nko ogwo niinyesiingiza. Náho tiínkweésiingiza ha bwaánze ínye nyini, náho habwo kweélemwa kwaanze kwoónka.

6 No obu kábilaaba naakweénzile kweésiingiza, tinaákubeele omusilu, habwo kuba naakaábeele niingaamba amazima. Náho niinyetegeka ha kweésiingiza, kuba omuuntu weéna weéna ataákwiiza kuundéeba nka nikwo, nkwiilwe bwooli kusaaga áago balikubona no kugahulila kuluga hali ínye.

7 Náho nkaheebwa ebyaágalazo aha mubili gwaanze ebyo bili nki íhwa éelyo elilikuunchumita. Omuleeta ntwáale wi Isitáani akasiindikwa abone kuunyagalaza, ntaákwiiza kweésiingiza bwooli habwa méenzi go kusobeza áago Omukáma anyolekile.

8 Nkamuneébelela Omukáma entúlo isatu anyihileho ebyaágalazo ebyo.

9 Náho weényini yaángaambila aáti, “Embabazi yaanze neékuhika, habwo kuba omu kweélemwa nimwo obuhicha bwaanze bulikubonwa.” Bityo, níмба niinyesiingiza aha manulilwa maháango habwo kweélemwa kwaanze, kuba obuhicha bwa Kristu bube hamo neenye.

‡ 12:4 12:4 **Omu Butúulo bwo Kunulilwa:** Omu Chiyunani ni *Paradiso*, áaho Múungu aáli, káandi áaho balikuhuúmula abaantu ba Múungu áabo abáfwiile.

¹⁰ Ha bwéecho, niinulilwa habwo kweélemwa kwaanze, káandi niinulilwa kaándikuba niinzumwa no kubonesa ebileengeso, ebyaágalazo no kuchuúndagulwa habwa Kristu. Nnyina amanulilwa, habwo kuba obuchilo ndikuba no obulemwa, niho ndikuba na amagala.

Okutahwa tahwa kwa Paulo habwa Abakorinto

¹¹ Ngaambile nko omusilu, habwo kuba ímwe níimwe muleтелиle ngaámbe íintyo. Ímwe mukaba nimweendelwa kuunsiingiza. Kuba, nóobu íinye ndaaba ntali chiintu habwa choóna chóona íinye tíindi muto kusaaga abo abali kweekola nke entumwa enkúlu.

¹² Obuchilo nkaba ndi hali ímwe nkemanyisa kuba entumwa, habwo kuba nkakola emanyiso, amahano na amagaambo go kusobeza aha bweeyomeleza bwóona.

¹³ Tiháliho echigaambo choóna chóona éecho nkakola habwa makelezia agáandi, éecho ntalakozile hali ímwe. Lúundi nkabahenela habwo kuba tíindabeele omugúgu hali ímwe. Kábilaaba obwo nibwo obuzilwa bwaanze, nimukaanganyile!

¹⁴ Obu niinyeloónza kwíiza hali ímwe entúlo ya kásatu, náho tíínkúba omugugu hali ímwe. Tíínkweenda ebiintu byáanyu, náho niimbeénda ímwe. Niingaamba íintyo habwo kuba abáana tibakweendelwa kubíika embíiko habwa abazéele, náho abazéele nibo balikweendelwa kubíika embíiko habwa abáana.

¹⁵ Íinye niinulilwa kusohoza ebiintu byaanze no obu kweésohoza íinye nyini, mbone kubahweela

ímwe. Náho neesana nka nikwo, obuchilo ínye niinguma kubazilila engoonzi bwooli, niho ímwe mulikuchésha engoonzi záanyu hali ínye.

¹⁶ Nimukuúnda nka nikwo nkaba ntali omugugu hali ímwe, náho no obu bityo abáandi omuli ímwe nibagaámba nka nikwo, ínye ndi omucheluke, mbakoóba koobile omu kubabéeha.

¹⁷ Ngási, nkabatuundilaho choóna chóona kula-bila omu baantu áabo nkasiindika hali ímwe?

¹⁸ Nkamuneéembelela Tito ayize hali ímwe, na hamo náwe nkasiindika omwiikiliza muzeenzi wéetu oóndi. Ngási obu, Tito akabáaya choóna chóona? Ngási, timukuleeba nkokwo ínye na weényini tuli echiintu chimo omu myooyo yéetu, na káandi nka nikwo no obu akazeendele kéetu ni kámo?

¹⁹ Lúundi nimuteekuza nka nikwo kuhicha obu bóona nitweehohoola omu méeso gáanyu. Náho tugaambile amagaambo aga omu méeso ga Múungu, tukwaateéne na Kristu. Enfula zaanze, góona áago tulikukola, na habwo kubahweela mube emaanzi omu kwiikiliza.

²⁰ Niinyeganya nka nikwo, obuchilo ndéeza hali ímwe, lúundi niimbasaánga mwiina akazeendele áako akatakuúnuliza. Echo chikaantwaálilila nkole amagaambo áago agatalibanuliza ímwe. Niinyetimwa nka nikwo kábilaaba niimbasaánga mwiina endwaana, ichubi, echihulumuko, enzigu, okusayilana, obunyeegani, ebyeébugo, no omusaambo.

²¹ Niinyetimwa nka nikwo, obuchilo ndéeza hali ímwe káandi, Múungu waanze alaánkoza ensoni omu méeso gáanyu. Ndaázuzubaliilwa kubona abaantu béenzi omuli ímwe áabo abaakozile ebi-

heno, tibakatamilwe no kumuhiindukila Múungu no kulekelela ebiheno byáabo byo obuseégu, obulofo na amagaambo agáandi age ensóni.

13

Echikaamo cho omuheleeluko

¹ Ezi neéba entúlo yaanze ya kásatu kwíiza hali íimwe. Amaandiko Matakátífu nigagaámba gáti, “Buli chilegelelo chichwaaziikilwe habwo obwaátuzi bwa abaantu bábili nali básatu.”

² Obuchilo neezile hali íimwe entúlo ya kábili, nkabagaambila áabo bakaba nibakola ebiheno nka nikwo, obuchilo ndéeza káandi, tiínkúba ne echiganyizi hali boónyini. Obu ndi hala neemwe, niimbashoomboolela boónyini na abáandi omuli íimwe mwéena káandi nka nikwo, obuchilo ndéeza hali íimwe, tiínkúba ne echiganyizi hali boónyini.

³ Ndaákola iíntyó, habwo kuba nimweénda oluméeneko lwo kusoombookelwa nka nikwo Kristu naagaámba kulabila hali íinye. Kristu tayina obuleéle omuli íimwe, náho naayoleka obuzizi bwoómwe omuli íimwe.

⁴ Na amazima nka nikwo Kristu akabaambwa omu kazeendele ko kweélemwa, náho obu ali omulame habwo obuzizi bwa Múungu. Bityo nyini íichwe tuli abeélemwa nko óokwo Kristu akaba ali, náho nimubona nka nikwo tuliba abalame hamo na weényini habwo obuzizi bwa Múungu.

⁵ Obu mweéleenge íimwe nyini, mubóne kusoombookelwa kamulaaba mwiina okwiikiliza.

Mweékaguze íimwe nyini. Ngási, timukusoom-bookelwa nka nikwo Yeézu Kristu ali omuli íimwe? Kábilaaba bitali bityo, aho mwaálemwa endeengo yo okwiikiliza.

⁶ Náho niintegeza nka nikwo nimusoom-boókelwa nka nikwo íichwe titulalemilwe ndeengo.

⁷ Nitumusaba Múungu nka nikwo mutaákukola echigaambo choóna chóona chibi, ti habwo kuba nitweénda tubonekane nka nikwo twaásíinga endeengo. Náho nitweénda mukole ebizima, no obu kábilaaba íichwe nitubonwa nka nikwo twaálemwa.

⁸ Niingaámba iíntyó, habwo kuba titukwiíle kuhinyooza amazima, náho nituhicha kwoónka kwoólekeelela amazima.

⁹ Nitunulilwa buchiíle katulikuba abeélemwa, náho íimwe mwiina amagala. Nitumusaba Múungu abazune mube abahikile omu kwiikiliza kwéenyu.

¹⁰ Niimbaandikila amagaambo aga obuchilo ncháali ntakeezile hali íimwe, kuba obuchilo ndaaba ndi ahali íimwe, ntaákuhatikwa kuba omuzaázahazi omu kukoza amagala gaanze. Niingaámba iíntyó, habwo kuba amagala áago Omukáma akaámpa ti magala go kubasiisa, náho na amagala go kubazuna mube emaanzi omu kwiikiliza.

Amagaambo go kulaga

¹¹ Obu, abeekiliza bazeenzi béetu, twaazáyo!* Mube abahikile omu okwiikiliza, mweeyihuche,

* **13:11 13:11 Twaazáyo:** Obusasaanuzi eéndi yaakaáhicha kuba nka nikwo, *munulilwe*.

mube no obúmo, mutuulilane omu buhóolo. Náwe Múungu alikubaha engoonzi no obuhóolo aláaba hamo neemwe.

¹² Mweéyaangaluche aha chinyweégelo echi-takatíifu.

¹³ Abatakatíifu bóona nibabaangalucha.

¹⁴ Embabazi yo Omukáma Yézu Kristu, ne engoonzi za Múungu, no obúmo bwo Omwooyo Mutakatíifu, bibe hamo neemwe mwéena.

Endagano Eénsha omu Chiziinza
Portions of the Holy Bible in the Zinza language of
Tanzania: Endagano Eénsha omu Chiziinza (New
Testament+)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Zinza)

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Jul 2025 from source files dated 10 Jul 2025

ec04e043-ebb2-5393-a814-029b879f102a